

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายกอบต. รองนายกอบต. ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งหมด 45,818 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562) และนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์และพัฒนาสังคม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสถานภาพการมีภาวะผู้นำในการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. คือ นายก และรองนายก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู และองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ละ 3 คน รวมจำนวนทั้งหมด 9 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจงจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมในชุมชนที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาชุมชนปี 2561 – 2565

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาระดับ ความสัมพันธ์ และองค์ประกอบของบทบาทภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม คือ ประชาชนในตำบลท่าพล ตำบลวังชมภู และตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973) จำนวนทั้งหมด 397 คน โดยทำการสุ่มอย่างง่าย

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์และพัฒนาสังคมในสถาบันการศึกษา และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์ทำงานวิจัยและการให้บริการวิชาการสู่ชุมชน จำนวนไม่ต่ำกว่า 5 โครงการ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย เครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพการมีภาวะผู้นำในการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1.1.1 ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อการบูรณาการองค์ความรู้จากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างกรอบการดำเนินงานวิจัย และสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง เพื่อศึกษาสถานภาพการมีภาวะผู้นำในการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. จากผลการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ให้นักวิชาการด้านการพัฒนาสังคม และการวิจัยชุมชน จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) จากนั้นทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของนักวิชาการ

1.1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ และทำการประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นายก และรองนายก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู และองค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แห่งละ 3 คน รวมจำนวนทั้งหมด 9 คน

1.1.4 การตรวจทานความถูกต้อง ครบถ้วน และสรุปองค์ความรู้จากคำสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.2 การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้คำสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ หน่วยงาน ตำแหน่ง และจำนวนปีประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ 2 สถานภาพการมีภาวะผู้นำในการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมตามคุณลักษณะภาวะผู้นำ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสั่งการ 2) ด้านการสนับสนุนส่งเสริม 3) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านการมุ่งเน้นความสำเร็จ (House, R. J, 1971)

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสถานภาพการมีภาวะผู้นำในการดำเนินการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. การศึกษาความสัมพันธ์และองค์ประกอบของบทบาทภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

2.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

2.1.1 นำผลการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาร่วมกับกรอบแนวคิด

วัฒนธรรมองค์กร 4 ด้าน ของ Denison (1990) และกระบวนการสร้างนวัตกรรม 4 ด้านของ Weise and Legrand (2011) และตามกรอบของ Joint Committee on Standard for Educational Evaluation (1994) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และองค์ประกอบของบทบาทภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

2.1.2 นำแบบสอบถามให้นักวิชาการด้านการพัฒนาสังคม และการวิจัยชุมชน จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ในช่วง 0.67 – 1.00

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach Alpha ซึ่งในการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ทั้งนี้กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าสูงกว่า 0.6 จึงจะเป็นที่ยอมรับได้ (Nunnally, 1967) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.782

2.1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วทำการประสานงานกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนในตำบลท่าพล ตำบลวังชมภู และตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ผ่านผู้นำชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มอย่างง่ายจำนวนทั้งหมด 397 คน

2.2 การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และพื้นที่ที่อาศัยอยู่ โดยเป็นตัวเลือกตอบแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. ตามกรอบแนวคิดวัฒนธรรมองค์กร 4 ด้าน ของ Denison (1990) และกระบวนการสร้างนวัตกรรม 4 ด้านของ Weise and Legrand (2011) โดยเป็นตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ (Rensis, 1967) ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ระดับประสิทธิผลการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. ตามกรอบของ Joint Committee on Standard for Educational Evaluation (1994) แบ่งออกได้ 4 ด้าน โดยเป็นตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ (Rensis, 1967) ดังนี้

5 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ระดับประสิทธิผลการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของผู้บริหารอบต. ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.3.1 บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่า

สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของขนาดความสัมพันธ์ของตัว (ใช้สัญลักษณ์ r) ดังนี้

- ค่า r มีค่าเท่ากับ 0.00 แปลว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- ค่า r มีค่าต่ำกว่า .40 แปลว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- ค่า r มีค่า .40 ถึง .60 แปลว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
- ค่า r มีค่า .60 ขึ้นไป แปลว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

2.3.2 องค์ประกอบของบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์เพื่อสำรวจองค์ประกอบด้วยวิธีอีเอฟเอ (EFA : Exploratory factor analysis)

2.3.3 องค์ประกอบของบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบด้วยวิธีซีเอฟเอ (CFA : Confirmatory Factor Analysis)

3. การประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนารูปแบบบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ วิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3.1.1 สร้างแบบประเมินฉบับร่าง เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนารูปแบบบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดคำถามตามกรอบแนวคิดมาตรฐานในการตรวจสอบคุณภาพตามแนวคิดของ Joint Committee on Standard for Educational Evaluation (1994) แล้วนำแบบสัมภาษณ์ให้นักวิชาการด้านการพัฒนาสังคม และการวิจัยชุมชน จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) โดยค่า IOC ทุกคำถามในแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของนักวิชาการ

3.1.2 สร้างแบบประเมิน และทำการประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์และพัฒนาสังคมในสถาบันการศึกษา และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน โดยเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์ทำงานวิจัยและการให้บริการวิชาการสู่ชุมชน จำนวนไม่ต่ำกว่า 5 โครงการ

3.2 การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประเมินรูปแบบ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง และหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 ระดับคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม โดยเป็นตัวเลือกแบบ 5 ระดับ (Rensis, 1967) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประเมินรูปแบบ ใช้การวิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ระดับคุณภาพรูปแบบการพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด